7/518 -3-
270

T.C
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

ÇOK ACELE

SAYI :SPGM/ 690
KONU :Yazılı soru önergesi

28 Ekim 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07.10.1999 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/518-1752/4657 sayılı yazıları.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın, ilgi'de kayıtlı yazılı soru önergelerine ilişkin olarak hazırlanan yanıtlar ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

Ek:1

7/518 271 -4-

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL TARAFINDAN DIŞİŞLERİ BAKANI SAYIN İSMAİL CEM'E YÖNELTİLEN YAZILI SORU ÖNERGESİ İÇİN HAZIRLANAN CEVAPLAR

1. Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tezinden vaz mı geçilmektedir? Geçiliyorsa sebebi nedir? Son tezimiz nedir?

Avrupa Birliği'nin Lüksemburg Zirvesinde Kıbrıs Türk Halkı'nın anlaşmalardan kaynaklanan haklarını ve eşit egemen statüsünü hiçe sayarak Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ile tam üyelik müzakerelerini başlatma kararı alması üzerine, KKTC Hükümeti, herhangi bir müzakere sürecine toplum düzeyinde katılınmayacağını, bundan sonraki görüşmelerin ancak Ada'daki iki devlet arasında yürütülebileceğini açıklamıştır. KKTC'nin bu tutumu tarafımızdan da desteklenmiştir.

Bu değerlendirmeler temelinde KKTC'nin egemen bir devlet olarak varlığının kabulünün müzakerelere devam için esas alan bir yaklaşım benimsenmiş ve 20 Ocak 1997 ve 20 Temmuz 1997 tarihli Ortak Açıklamalar çerçevesinde KKTC'nin bağımsız ve egemen bir devlet olarak güçlendirilmesi hedefi saptanmıştır.

Ada'daki iki devletin ilk aşamada aralarındaki temel meseleleri çözmelerini müteakip ortak bir işbirliği yapılanmasını gerçekleştirmeleri hedefiyle KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş 31 Ağustos 1998 tarihinde iki devletli bir Kıbrıs konfederasyonu tesisi önerisini ortaya koymuştur. Bu öneri de ülkemizin tam desteğini haizdir. Koalisyon protokolünde olduğu gibi, 57. Hükümetin Programında da Kıbrıs meselesine yer verilmiştir. 57. Hükümet Programında Kıbrıs'ta iki devletin varlığının altı çizilerek Sayın Denktaş'ın konfederasyon önerisinin Ada'daki her iki tarafça da kabul edilebilir çözüme giden en gerçekçi yol olduğu kaydedilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 15 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirdiği Kıbrıs konulu özel oturumunda da Sayın Denktaş'ın önerisine tam destek beyan eden bir karar tüm partilerin oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KKTC ile uyum içerisinde sürdürülen bu tutum son olarak Sayın Başbakanımızın, Kıbrıs Barış Harekatı'nın 25. yıldönümü münasebetiyle KKTC'ne gerçekleştirdiği ziyaret vesilesiyle yapılan Ortak Açıklama'yla dünya kamuoyuna bir kez daha duyurulmuştur. Ortak Açıklama'da, Kıbrıs'taki iki ayrı halkı temsil eden eşit ve egemen iki devletin mevcut olduğu, bu iki devletten birinin diğerinin üzerinde egemenlik iddiasında bulunamayacağı hususu yeterli hukuki ve siyasi açıklıkla ortaya konulmadan yeni bir müzakere sürecinin başlatılmasına olanak bulunmadığı, anlaşmaya dayalı bir uzlaşmanın ancak iki devlet arasında serbestçe müzakere edildiği takdirde kalıcı olabileceği vurgulanmıştır. Kıbrıs meselesinde, üçüncü tarafların doğrudan müzakerelerin yeniden başlatılmasına yönelik girişimleri bağlamında da bu kararlı tutumumuz muhataplarımıza defaatle izah edilmiştir.

Lüksemburg Kararından bu yana geçen yaklaşık iki yıllık zaman zarfında KKTC'nin eşit egemen varlığının kabulünün Ada'da kalıcı çözüme giden tek yol olduğu yolundaki görüşümüzde bir değişiklik olmamıştır. KKTC'nin bağımsız ve egemen varlığının devam ettirilmesi önde gelen hedefimizdir. Bu yıl 15 Kasım 1999 tarihinde KKTC'nin 16'ıncı kuruluş yıldönümü kutlanacaktır. Halkımızın temsilcisi TBMM'nin ve Hükümetimizin KKTC'nin bağımsızlığına sarsılmaz güçlü desteği devam edecektir.

2. Kıbrıs'taki Yunan veya Rum tezi nedir?

GKRY, BM Güvenlik Konseyi (BMGK) kararlarına bağlılığını her fırsatta beyan ederek, BMGK kararlarında öngörüldüğü üzere tek egemenlik, tek uluslararası kimlik ve

tek vatandaşlık temelinde iki toplumlu, iki bölgeli federasyon çözümünü desteklediğini belirtmektedir. GKRY lideri Glafkos Klerides'in 54. BM Genel Kurulu'nda 23 Eylül 1999'da yaptığı konuşmada da tek egemenlik, tek uluslararası kimlik ve tek vatandaşlık temeline dayalı iki toplumlu, iki bölgeli federasyon BMGK tarafından belirlenmiş ve Rum tarafınca desteklenen çözüm parametreleri olarak ele alınmıştır.

Ancak fiiliyatta GKRY'nin ısrarla sürdürdüğü politikaları ve Rum liderliğinin beyanları, Rum tarafının federal çözümü hükümranlığını Kuzeye genişletmek için bir araç olarak gördüğünü ve Türk tarafını sınırlı haklarla donatılmış bir azınlık statüsüne indirgeyecek bir yapı olarak algıladığını ortaya koymaktadır. Rum tarafı, Ada'daki iki halkın eşit egemen statüsünü garanti altına alacak herhangi bir çözümü şiddetle reddetmekte, görünürde federal çözümü savunmakla beraber, Kıbrıs'ı bir Elen adasına dönüştürme amacını gütmeye devam etmektedir.

GKRY, Avrupa Birliği üyeliğini Kıbrıs'ı bir Elen adasına dönüştürme emeline giden kestirme bir yol olarak değerlendirmektedir. Bu düşünceyle Rum tarafının, Lüksemburg Zirvesinde alınan GKRY ile tam üyelik müzakerelerine başlanılması kararından sonra federasyon tezine görünürde daha çok sahip çıktığı görülmektedir. Rum tarafının AB üyeliğinin gerçekleşmesinden sonra, bir Federasyon bünyesinde Kıbrıs Türk tarafına tanınacak hakları AB mekanizmaları çerçevesinde aşındırabileceğinin hesabı içinde olduğu değerlendirilmektedir.

3. Kıbrıs'a yılda ülkemizden ne kadar parasal destek sağlanmaktadır?

Türkiye'nin KKTC'ye yönelik yardımları 1996-1998 döneminde önemli ölçüde artış göstermiştir. 1994 yılında 50.6 milyon ABD Doları, 1995 yılında ise 44.3 milyon ABD doları düzeyine gerilemiş bulunan toplam finansman 1996 yılının son çeyreğinden itibaren artmaya başlamış ve Türkiye'nin toplam yardımı 1996'da 92.2 milyon ABD Doları, 1997'de 132 milyon ABD Doları, 1998 yılında ise 244.2 milyon ABD Doları düzeyine yükselmiştir.

1996 yılından itibaren KKTC'ye yönelik mali yardımların artmasında en önemli etken, hibe nitelikli yıllık yardım bütçesine ek olarak, iki ülke Başbakanları arasında 3 Ocak 1997 tarihinde imzalanan "Ekonomik İşbirliği Protokolü" çerçevesinde sağlanan kredilerdir. KKTC ekonomisinde makroekonomik dengelerin düzeltilmesi, ekonomide ihtiyaç duyulan yapısal değişimin gerçekleştirilmesi ve bu sayede refah seviyesinin yükseltilmesi amacına yönelik olarak, Ekonomik İşbirliği Protokolü çerçevesinde KKTC'ne toplam 250 milyon Dolarlık kaynak sağlanması öngörülmüştür. Bu çerçevede, 1997 yılında 50 milyon ABD Dolarlık, 1998 yılında ise 180 milyon ABD Dolarlık kısmı olmak üzere toplam kaynağın 230 milyon Dolarlık kısmının kullanılmasını sağlayan 3 kredi anlaşması imzalanmıştır. Bu yolla KKTC ekonomisinde istikrarın sağlanmasına katkıda bulunulmuş ve üstüste yaşanan kuraklığa rağmen, ekonomide 1997 ve 1998 yıllarında yılda ortalama %3.8 ve %5.3 oranlarında büyüme sağlanmıştır. Son iki yıl zarfında, karayolları, içme suyu, tarımsal sulama, liman tevsii, havaalanının geliştirilmesi gibi altyapı alanlarında yürütülen kapsamlı projeler, KKTC ekonomisinde modernizasyonu ve yapısal değişimi sağlamayı amaçlamıştır.

Geriye kalan 20 milyon Dolarlık dördüncü dilimin kullandırılması için gerekli olan kredi anlaşması 3 Haziran 1999 tarihinde imzalanmış ve onay işlemleri tamamlanmıştır. 20 milyon Dolarlık kredinin 12 milyon ABD Doları kullandırılmıştır. Kalan 8 milyon ABD Dolarının yıl sonuna kadar kullandırılması suretiyle, Türkiye anlaşma çerçevesindeki mali yükümlülüklerini yerine getirmiş olacaktır.

KKTC'ye sağlanan finansal desteğin diğer önemli kaynakları ise Ziraat Bankası kaynaklarından karşılanan gübre desteği ve kuraklık tazminatları ile muhtelif T.C. kurum ve kuruluşlarının kendi bütçelerinden finanse ettiği belirli projelerdir.

1999 mali yılı bütçe tasarısında KKTC'ne verilmesi öngörülen ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edilen 68 trilyon 567 milyar TL'nin 42 trilyon 532 milyar TL'lık kısmı

tefrik edilmiştir. 1999 mali yılı bütçesinde yer alan bu meblağ, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı ve savunma harcamaları, altyapı projeleri, krediler ve Teknecik Santrali'nin geri ödemeleri olmak üzere dört kalemde kullanılmıştır.

4. Kıbrıs'a veya İsrail'e Manavgat Suyu'ndan su nakli yapılacağı veya yapıldığı ifade edilmektedir. Haberler doğru ise hangi esaslara göre sevkedilmektedir?

KKTC'nin ekonomik kalkınması bakımından yeterli su kaynaklarına kavuşturulmasının taşıdığı önem gözönüne alınarak, KKTC'nin su gereksiniminin Türkiye'den karşılanacağı Türkiye ve KKTC arasında yapılan 20 Temmuz 1997 tarihli Ortak Açıklama'da kaydedilmiştir. Bu çerçevede, KKTC'ye Türkiye'den su götürülmesi konusunda halihazırda üç proje mevcuttur. Bunlar, Anamur Soğuksu Deresi'nden balonlarla, Anamur Dragon Çayı'ndan boruyla, Anamur Soğuksu Deresi'nden ve Manavgat'tan tankerlerle su taşınmasına ilişkindir.

Türkiye ile KKTC arasında 8 Ekim 1997 tarihinde imzalanan "KKTC'nin Su İhtiyacının Karşılanmasına İlişkin Protokol" uyarınca, Anamur/Soğuksu deresinden KKTC Kumköy mevkiine balonla su nakli projesi 25 Temmuz 1998 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın da iştirak ettikleri açılış töreniyle hayata geçirilmiştir. Sözkonusu projeyle, KKTC'nin mevcut su açığının giderilmesi yönünde önemli bir adım atılmıştır. Proje çerçevesinde KKTC'ne ilk iki yıl için toplam 10 milyon metreküp, bilahare yıllık ortalama 7 milyon metreküp içme suyunun nakli öngörülmektedir. Balonla su sevkiyatı, yirmişer ve onar bin tonluk balonlarla sürdürülmektedir.

Diğer yandan, KKTC'nin içme suyu yanında tarımsal sulama ihtiyacına da cevap vermek ve KKTC'nin su sorununu nihai bir çözüme kavuşturmak amacıyla Mersin İli Anamur İlçesi Dragon Çayı'ndan KKTC'ne boruyla su taşınması projesinin yürürlüğe konulması Bakanlar Kurulu'nun 27 Mayıs 1998 tarih ve 98/11202 sayılı kararıyla onaylanmıştır. Boruyla su nakli projesinin hazırlanması için Bakanlar Kurulumuz 27.5.1998 tarih ve 98/11202 sayılı kararı ile Alarko-ALSİM A.Ş. liderliğinde Türk ve yabancı firmalardan oluşan bir konsorsiyumu görevlendirmiştir. KKTC'ne yılda 75 milyon metreküp su naklini öngören projeye ilişkin teknik çalışmalar sürdürülmektedir. Sözkonusu projenin tamamlayıcı bir unsuru olarak KKTC'de sulu ziraata geçiş dahil olmak üzere, tarımsal yapıda başgösterecek değişimlerle ilgili ön çalışmalara da Çukurova Ziraat Fakültesi tarafından başlanmıştır.

Manavgat'tan ve Anamur Soğuksu Deresi'nden tankerlerle KKTC'ye su taşınması projesi hakkında bazı firmalarımız tarafından mahallinde fizibilite çalışmaları yapılmaktadır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, balonla su taşıma projesine paralel olarak tankerle su taşınması konusunu değerlendirmektedir.

Öte yandan, Sayın Cumhurbaşkanımız 14-15 Temmuz 1999 tarihlerinde İsrail'e yaptığı ziyaret sırasındaki temaslarında Manavgat Projesinden bahisle, buradan ihtiyacı olan bölge ülkelerine ve bu meyanda İsrail'e su ihraç edilebileceğini kaydetmiş, düşünce İsrail Cumhurbaşkanı ve diğer üst düzey yetkililer tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Konu heyetler arası temaslarda da ele alınmış, sonuçta projenin teknik ve ekonomik veçhelerinin taraflar arasında incelenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede, İsrail Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Birinci Yardımcısı Başkanlığında uzmanların da dahil olduğu bir İsrail heyeti 6-7 Eylül 1999 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Heyete, Dışişleri Bakanlığı ve DSİ yetkilileri tarafından gerekli bilgiler verilmiş ve 7 Eylül günü Antalya'ya giderek Manavgat tesislerini yerinde incelemeleri sağlanmıştır.

Görüşmeler sonunda İsrail tarafı, aldıkları bilgileri ülkelerinde değerlendireceklerini belirtmiş, projeyle ilgili olarak tarafların teması muhafaza etmeleri kararlaştırılmıştır.

İsrail heyetiyle görüşmemiz hakkında Ürdün ve Filistin makamlarına bilgi verilmiş,

benzeri toplantıları yapmaya hazır olduğumuz bildirilmiştir. Önümüzdeki dönemde Ürdün Sulama ve Tarım Bakanının bu amaçla ülkemize gelmesi beklenmektedir.

5. Çeçenlerin ve Rusların Dağıstan ve Kafkasya politikaları karşısında Türkiye'nin tutumu nedir?

Çeşitli nedenlerle, istikrarsızlık içerisindeki Kafkasya bölgesinin Rusya Federasyonu'nda yer alan kuzey kesiminde Çeçnistan ve Dağıstan yöresinde, üç yıllık nisbi bir sükun döneminin sona erdiğine işaret eden gelişmeler olması endişeyle karşılanmıştır. Nitekim, olayların hemen akabinde bunun yol açtığı insancıl sorunlara dikkat çekilerek, istikrarın daha derin yaralara yol açılmadan tesisi yönündeki kaygılarımız ortaya konmuştur.

Dağıstan'daki anayasal düzeni güç yoluyla değiştirmek yönündeki teşebbüsleri müteakip, bazı Rus kentlerindeki masum sivil halkın hayatını kaybetmesine yol açan ve hiçbir surette tecviz edilmeyen bombalı terörist eylemlerin tahrik ettiği tırmanma sonucunda ortaya çıkan ağır insancıl sorunların kaygı verici boyutlara ulaşması karşısında, bu tehlikeli gidişatın arzettiği riske dikkat çekilmiştir.

Türkiye, Çeçenistan sorunu ile ilgili olarak 1994-1996 döneminde de sergilemiş olduğu tutarlı çizgisini korumaktadır. Bu çerçevede Türkiye, soruna Rusya Federasyonu'nun toprak bütünlüğü içinde, insan hakları normları ve BM ve AGİT ilkelerine saygı dairesinde ve diyalog yoluyla barışçı bir çözüm bulunmasını savunmakta ve uzlaşı kapısını kapatacak adımlar atılmamasını dilemektedir.

Diğer taraftan, Türkiye, tabiatıyla oransız güç kullanımının yol açtığı ağır insancıl sorunların, istikrarsızlığın süreklileştirilmemesi bakımından, en kısa zamanda sona erdirilmesi yönündeki görüşünü de ortaya koymaktadır.

6. Türk Cumhuriyetleri hakkında yürütülen politikalar nedir ? Elinizde somut sonuçlar var mıdır ? Bakü-Ceyhan boru hattı görüşmeleri ne durumdadır ?

Türkiye ile Orta Asya Cumhuriyetleri (OAC) ve Azerbaycan arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkiler, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılmasını müteakip 1991 yılında Türkiye'nin yeni kurulan bağımsız devletleri tanımasıyla başlamış ve özellikle 1992 yılı boyunca hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu yıl içinde, dönemin Başbakanı Sayın Süleyman Demirel bu ülkeleri ziyaret etmiş, Büyükelçiliklerimizin açılışı gerçekleşmiş, Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) kurulmuş, bu devletlerin liderleri Türkiye'ye ziyaretlerde bulunmuş, Ankara'da I. Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi yapılmıştır.

Türkiye'nin ortak tarih, kültür ve dil bağlarının bulunduğu OAC'ler ve Azerbaycan ile tesis edilen yakın ve dostane ilişkiler, yoğun şekilde devam eden karşılıklı yüksek düzeyli ziyaretlerle ve geçen süre zarfında imzalanan ve karşılıklı ilişkilerimizin tüm veçhelerini kapsayan 350 civarında anlaşma ile temelinde olumlu bir şekilde gelişmeye devam etmektedir.

Türkiye, sözkonusu cumhuriyetleri tanımak ve diplomatik ilişki kurmak suretiyle bunların onların uluslararası toplumun birer üyesi haline gelmelerinde de etkin bir rol oynamış; ilk dönemlerde bu devletlerin uluslararası platformlarda sözcülüklerini üstlenerek aktif bir dış politikanın gerekli unsurlarını sergilemiştir. Türkiye bu bağlamda, bu cumhuriyetlerin Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) sistemine entegrasyonu konusunda öncü bir rol üstlenmiş ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na üyelikleri konusunda yoğun çalışmalar yapmıştır. Türkiye, bağımsız Orta Asya Cumhuriyetleri'nin ve Azerbaycan'ın NATO'nun Barış İçin Ortaklık (BİO) programına üye olmaları hususunda da, dost ve kardeş bir devlet olarak üzerine düşen görevleri yerine getirmiş; BİO içinde,

tüm diğer BİO üyesi ülkelerle birlikte eşit hak ve statüye sahip bulunmaları konusunda NATO platformlarında gereken temas ve müdahalelerde bulunmuştur. Türkiye, bu cumhuriyetlerin piyasa ekonomisi ile demokratik düzene geçişleri hususunda, imkanları çerçevesinde, her türlü yardımı sağlamıştır.

Türkiye, Orta Asya Cumhuriyetleri ile Azerbaycan'a yönelik politikalarını sürdürmektedir. Bu ülkelere tarafımızdan sağlanan kredilerin toplamı 1.5 milyar Doları aşmış, ticaret hacmimiz 1.5 milyar Dolara yaklaşmıştır. Firmalarımızca OAC'lerde üstlenilen projelerin toplamı, 4 milyar Doları inşaat şirketlerimizce üstlenilmiş olmakla, toplam 6.5 milyar Doları geçmiştir. Orta Asya Cumhuriyetlerinde halihazırda 2500'ü aşkın Türk şirketi faaliyet göstermektedir.

Ülkemiz, Orta Asya Cumhuriyetleri'nin dünya ekonomisine entegrasyonlarını ve devletler topluluğunun bir üyesi olmalarını daha da süratlendirecek ve pekiştirecek olan gelecek nesillerin, çağımızın gerektirdiği eğitimi almasını teminen OAC'den gelen öğrencilere burs imkanı sağlamıştır. Bu bağlamda,1992 yılından bu yana bu ülkelerden ülkemize gelen 7.000 civarında öğrenciye burs verilmiştir.

Bu ülkelerin içinde bulundukları koşullar, özellikle ulaştırma alanında Rusya'ya bağımlı olmaları, ekonomilerinin halen piyasa ekonomisine geçiş sürecinin sancılarını çekiyor bulunması ve ayrıca, ülke savunmasını sağlayacak Silahlı Kuvvetlerinin yapılanma sürecinin halen devam etmekte olmasından kaynaklanan askeri zaaflarının mevcudiyeti, aralarındaki siyasi işbirliğini tüm yönleriyle geliştirmek için belli bir zamana daha ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Türkiye olarak, gerek ikili ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi, gerek tüm bölgede istikrar ve barışın pekiştirilmesi hedeflerini de göz önünde bulundurarak, dost ve kardeş Orta Asya Cumhuriyetlerinin anılan gelişme süreçlerini süratli bir şekilde tamamlamalarını teminen, üzerimize düşen görevleri yerine getirmeye ve bu yönde sağlayabileceğimiz her türlü desteği vermeyi sürdürmeye kararlıyız.

Ülkemizin, henüz 1990'lı yılların başlarında bağımsızlıklarını kazanmış olan dost ve kardeş Orta Asya Cumhuriyetlerinin bugün uluslararası devletler topluluğunun birer mümtaz üyesi olmalarındaki ve küresel ekonomi içinde yer almalarındaki katkısı ve bunun yanı sıra, bu dost ve kardeş devletlerle ilişkilerimizin, devletler arasındaki ilişkiler bakımından kısa sayılabilecek bir süre zarfında erişmiş bulunduğu memnuniyet verici seviye, Türkiye'nin dost ve kardeş Orta Asya Cumhuriyetlerine yönelik akılcı, yapıcı ve barışçı politikaların somut sonuçlarının çarpıcı bir göstergesini oluşturmaktadır.

Bakü-Ceyhan petrol boru hattı konusunda ise, bilindiği üzere, BP-Amoco 19 Ekim tarihinde sözkonusu hattı desteklediğini belirten bir açıklama yapmıştır. Bu açıklama tarafımızdan memnuniyetle karşılanmış ve projenin gerçekleşmesinde önemli bir adım olarak nitelenmiştir.

Ayrıca, projeye başından itibaren destek veren ABD'nin Enerji Bakanı Richardson da bir açıklama yapmıştır. Richardson bu açıklamasında BP-Amoco'nun Bakü-Ceyhan'ı onaylamasını önemli bir adım olarak görmüş, Bakü-Ceyhan'ın yapılıp yapılmayacağını değil nasıl ve ne zaman gerçekleştirileceği konusunun gündemde olduğu şeklindeki görüşünü yinelemiş ve projenin ticari açıdan uygun olduğunu, özel ve çok taraflı finans kuruluşları, şirketler ve ilgili ülkelerle projenin başarıya ulaşması için çalışmaya hazır olduğunu bildirmiştir.

Diğer yandan, Türk ve AIOC'ye üye petrol şirketlerinin yer aldığı Azeri Çalışma Grupları arasındaki müzakerelere son olarak 22 Eylül-13 Ekim 1999 tarihleri arasında Ankara'da devam edilmiştir. Müzakerelerde önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu çerçevede, gerçekleştirilmesi öngörülen "Hükümetlerarası Anlaşma", "Geçiş Ülkesi Anlaşması", "Anahtar Teslimi Anlaşma" ve "Hükümet Garantisi Anlaşması"nın en kısa zamanda sonuçlandırılması amaçlandırılmaktadır.

7. Doğu Türkistan ve Keşmir konusuna nasıl bir politika izlenmektedir ? Buralarda yürütülen baskı ve zulümler, Birleşmiş Milletler Teşkilatına intikal ettirilmiş midir ? İntikal ettirilmişse, ne zaman ne gibi sonuçlar alınmıştır ?

Sincan-Uygur Özerk Bölgesi, Çin Halk Cumhuriyeti topraklarının bir parçasıdır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğünün korunması uluslararası istikrar ve barış açısından da önem taşımaktadır. Türkiye de ÇHC'nin bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygılıdır.

Öte yandan, Türkiye, kültürel ve etnik bağlara sahip olduğumuz bütün diğer Türk toplulukları gibi, Uygur Türklerinin de vatandaşlık bağı ile bağlı bulundukları ülkelerinde insanca ve saygın bir biçimde yaşamlarını sürdürmelerini arzu etmektedir.

Hükümetimiz, Sincan-Uygur Özerk Bölgesi'ndeki halkın kalkınmasını refah ve mutluluk içinde sürdürmesine ve yaşam düzeylerinin yükselmesini dilemektedir. Ayrıca, Uygur Türklerinin Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerimizin ekonomik ve kültürel alanda gelişmesine katkı sağlayacak bir dostluk köprüsü oluşturduklarına inanılmaktadır.

Türkiye, geleneksel ve yakın dostluk ilişkileri içinde bulunduğu Pakistan ve ilişkilerinin son yıllarda hızla gelişme gösterdiği Hindistan ile ilişkilerini her alanda daha da geliştirmek arzusundadır. Bu bağlamda, Türkiye, iki ülke arasındaki sorunların barışçı yollardan çözüme kavuşturulmasının hem ikili ilişkilerimizin geliştirilmesine, hem de bölgesel barış ve istikrarın güçlenmesine katkı sağlayacağı düşüncesindedir.

Hükümetimiz, bu çerçevede, Alt-kıtanın iki önemli devleti olan Pakistan ve Hindistan'ın 21 Şubat 1999 tarihinde imzaladıkları Lahor Bildirisi uyarınca Jammu ve Keşmir meselesi dahil, aralarındaki sorunları müzakereler yoluyla ve uluslararası meşruiyet temelinde çözümlemelerini arzu etmektedir.